

Kohtuasi C-333/21

Eelotsusetaotluse kokkuvõtte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1

Saabumise kuupäev:

27. mai 2021

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Juzgado de lo Mercantil n.º 17 de Madrid (Madridi kaubanduskohus nr 17, Hispaania)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

11. mai 2021

Hageja:

European Superleague Company, S. L.

Kostjad:

Unión de Federaciones Europeas de Fútbol (UEFA)

Fédération internationale de football association (FIFA)

Põhikohtuasja ese

Hagi, milles hageja palub tuvastada, et kostjad on Euroopa Superliiga korraldamise vastu seistes ühinenud keelatud kokkuleppes ja kuritarvitavad oma turgu valitsevat seisundit Euroopas jalgpalliklubide rahvusvaheliste võistluste korraldamise turul ja nende võistlustega seotud õiguste turustamise turul. Hageja taotleb ka kaitsemeetmete võtmist, et võimaldada Euroopa Superliiga korraldamist ja arendamist.

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

ELTL artikli 267 alusel esitatud eelotsusetaotlus ELTL artiklite 101, 102, 45, 56, 49 ja 63 tõlgendamise kohta.

Eelotsuse küsimused

1. Kas ELTL artiklit 102 tuleb tõlgendada nii, et see artikkel keelab turgu valitseva seisundi kuritarvitamise, mis seisneb selles, et FIFA ja UEFA kehtestavad oma põhikirjas (eelkõige FIFA põhikirja artiklid 22 ja 71–73, UEFA põhikirja artiklid 49 ja 51 ning mis tahes samasisuline artikkel liikmesühenduste ja rahvusliigade põhikirjades), et selleks, et kolmas üksus korraldaks uue üleeuroopalise klubide võistluse nagu Superliiga, on vajalik eelnev luba nendelt üksustelt, kes on endale andnud Euroopas klubide rahvusvaheliste võistluste korraldamise või lubamise ainupädevuse, eriti kui ei ole objektiivsete, läbipaistvate ja mittediskrimineerivate kriteeriumide alusel reguleeritud menetlust, ja võttes arvesse võimalikku huvide konflikti, mis puudutab FIFAt ja UEFAt?

2. Kas ELTL artiklit 101 tuleb tõlgendada nii, et see artikkel keelab FIFA- l ja UEFA- l nõuda oma põhikirjades (eelkõige FIFA põhikirja artiklid 22 ja 71–73, UEFA põhikirja artiklid 49 ja 51 ning mis tahes samasisuline artikkel liikmesühenduste ja rahvusliigade põhikirjades) et selleks, et kolmas üksus saaks korraldada üleeuroopalise klubide võistluse nagu Superliiga, on vajalik eelnev luba nendelt üksustelt, kes on endale andnud Euroopas klubide rahvusvaheliste võistluste korraldamise või lubamise ainupädevuse, eriti kui ei ole objektiivsete ja mittediskrimineerivate kriteeriumide alusel reguleeritud menetlust, ja võttes arvesse võimalikku huvide konflikti, mis puudutaks FIFAt ja UEFAt?

3. Kas artikleid 101 ja/või 102 tuleb tõlgendada nii, et need artiklid keelavad FIFA- l, UEFA- l, nende liikmesühendustel või rahvusliigadel sellise tegevuse, mis seisneb ähvardamises kehtestada karistusi Superliigas osalevate klubide ja/või nende mängijate vastu nende võimaliku heidutava mõju tõttu? Kas juhul, kui need võistlustelt kõrvaldamise või koondiste mängudes osalemise keelu karistused kehtestatakse, kujutavad need karistused, mis ei põhine objektiivsetel, läbipaistvatel ja mittediskrimineerivatel kriteeriumidel, endast ELTL artiklite 101 ja/või 102 rikkumist?

4. Kas ELTL artikleid 101 ja/või 102 tuleb tõlgendada nii, et FIFA põhikirja artiklid 67 ja 68 on nendega vastuolus, kuna nendes FIFA põhikirja artiklites on määratletud UEFA ja selle liikmetest riikide jalgpalliliidud „kõigi tema vastava jurisdiktsiooni alla kuuluvatest võistlustest tulenevate õiguste [...] algsete omanikena“, jättes osalevad klubid ja kõik alternatiivsete võistluste korraldajad nende õiguste algsest omandiõigusest ilma, võttes enda peale ainuvastutuse nende turustamiseks?

5. Kas juhul, kui FIFA ja UEFA kui üksused, kellel on Euroopas rahvusvaheliste jalgpalliklubide võistluste korraldamise ja lubamise ainupädevus, keelaksid või oleksid oma põhikirjade nimetatud klauslite alusel Superliiga väljaarendamise vastu, tuleks ELTL artiklit 101 tõlgendada nii, et nende konkurentsipiirangud võiksid kuuluda selles õigusnormis sätestatud erandi alla, arvestades et piiratakse oluliselt tootmist, takistatakse FIFA/UEFA pakutavatele toodetele alternatiivsete toodete ilmumist turule ja piiratakse innovatsiooni,

takistades muid vorminguid ja vorme, kõrvaldades võimaliku konkurentsi turult ja piirates tarbija valikut? Kas see piirang oleks objektiivselt põhjendatud, mis võimaldaks järeldada, et ELTL artikli 102 tähenduses ei ole turgu valitsevat seisundit kuritarvitatud?

6 Kas ELTL artikleid 45, 49, 56 ja/või 63 tuleb tõlgendada nii, et niisugune säte, nagu on FIFA ja UEFA põhikirjades (eelkõige FIFA põhikirja artiklid 22 ja 71–73, UEFA põhikirja artiklid 49 ja 51 ning mis tahes samasisuline artikkel liikmesühenduste ja rahvusliigade põhikirjades), kuna see nõuab, et liikmesriigi ettevõtjal on niisuguse üleeuroopalise klubide võistluse nagu Superliiga korraldamiseks vaja nende üksuste eelnevat luba, kujutab endast piirangut, mis on vastuolus mõnega nendes [ELTL] artiklites tunnustatud põhivabadustest?

Viidatud Euroopa Liidu õigusnormid

ELTL artiklid, mis käsitlevad keelatud kokkulepete (ELTL artikkel 101) ja turgu valitseva seisundi kuritarvitamise (ELTL artikkel 102) keeldu ning kohtupraktikast tulenevad üldpõhimõtteid, mis on välja töötatud kohtupraktikas, konkreetselt järgmistes kohtuotsustes:

- 6. detsembri 2012. aasta kohtuotsus AstraZeneca vs. komisjon (C-457/10 P, EU:C:2012:770) punkt 175: EÜ artiklis 82 (nüüd ELTL artikkel 102) käsitletud turgu valitsev seisund puudutab ettevõtja majanduslikku võimsust, mis annab talle võimu takistada tõhusa konkurentsi säilimist asjaomasel turul, võimaldades tal tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, klientidest ja lõpuks ka tarbijatest.
- 30. septembri 2003. aasta kohtuotsus Michelin vs. komisjon (T-203/01, EU:T:2003:250), punkt 54: turgu valitseva seisundi kuritarvitamise mõiste on objektiivne mõiste, mis viitab turgu valitsevat seisundit omava ettevõtja sellisele käitumisele, mis võib mõjutada selle turu struktuuri, kus just kõnealuse ettevõtja tegutsemise tulemusel on konkurentsi juba nõrgendatud, ning mis takistab veel turul oleva konkurentsi säilimist või selle konkurentsi arengut selliste meetoditega, mis erinevad nendest meetoditest, mida kasutatakse tavapärase kaupade ja teenuste konkurentsi korral ettevõtjate tehingute alusel.
- Üldkohtu 26. jaanuari 2005. aasta kohtuotsus Piau vs. komisjon (T-193/02, EU:T:2005:22), punkt 109: ELTL artiklis 102 on silmas peetud ühe või mitme ettevõtja tegevust, mis seisneb majandusliku võimsuse kuritarvitamises, mis võimaldab sellest kasu saanud ettevõtjal takistada tõhusa konkurentsi säilimist asjaomasel turul, andes talle võimaluse käituda märkimisväärses ulatuses sõltumatult oma konkurentidest, klientidest ja lõpuks ka tarbijatest.
- 13. veebruari 1979. aasta kohtuotsus Hoffmann-La Roche vs. komisjon (85/76, EU:C:1979:36), punkt 91: kuritarvitamise mõiste on objektiivne mõiste, mis viitab turgu valitseva ettevõtja sellisele tegevusele, mis võib mõjutada sellise

туру struktuuri, kus just kõnealuse ettevõtja tegutsemise tulemusel on konkurents juba nõrgenenud, ning mis takistab veel turul olemas oleva konkurentsi säilimist või selle konkurentsi arengut selliste vahenditega, mis erinevad nendest vahenditest, mida kasutatakse kaupade või teenuste tavapärasel konkurentsis, mis rajaneb ettevõtjate sooritustel.

EL toimimise lepingu sätted, mis käsitlevad töötajate vaba liikumist (ELTL artikkel 45), teenuste osutamise vabadust (ELTL artikkel 56), asutamisvabadust (ELTL artikkel 49) ning kapitali ja maksete vaba liikumist (ELTL artikkel 63), ning Euroopa Kohtu 13. juuni 2019. aasta kohtuotsus TopFit ja Biffi (C-22/18, EU:C:2019:497), mille punktis 49 on sätestatud, et spordi valdkonnas on Euroopa Kohus korduvalt otsustanud, et isikute ja teenuste vaba liikumist käsitlevad liidu õigusaktid ei välista selliseid eeskirju või tavasid, mis on põhjendatud teatavate spordisündmuste eripära ja raamistikuga, näiteks eri riikide rahvusmeeskondade vahelised võistlused. Kõnealuste sätete kohaldamisala piirang peab siiski piirduma tema enda eesmärgiga ja sellele ei saa tugineda selleks, et välistada aluslepingu kohaldamisalast igasugune sporditegevus.

Viidatud liikmesriigi õigusnormid

Hispaania õigusnorme ei ole nimetatud.

Põhikohtuasja asjaolude ja menetluse kokkuvõte

FIFA ja UEFA struktuur, eesmärgid ja pädevused

- 1 FIFA on eraõiguslik organisatsioon, mille põhikirjas on sätestatud muu hulgas järgmised eesmärgid: „rahvusvaheliste oma võistluste korraldamine“ ja „kõikide jalgpallivormide kontrollimine, võttes asjakohaseid meetmeid, et vältida FIFA põhikirja, määruste ja otsuste ning mängureeglite rikkumist“. Riikide jalgpalliliidud ja piirkondlikud keskliidud, sealhulgas UEFA Euroopa piirkonnas, on liitunud FIFAga. Professionaalsed klubid on kaudsed FIFA liikmed. FIFA põhikirja artikkel 20 näeb sõnaselgelt ette, et „[l]iikmesliiduga liitunud klubid, liigad või muud üksused alluvad talle ja võivad eksisteerida ainult selle liidu nõusolekul“. FIFA põhikirja artikkel 73 keelab liitudel, liigadel ja liikmesliitudega liitunud klubidel ühineda mõne teise liikmesliiduga või osaleda võistlusel selle liidu territooriumil, välja arvatud juhul, kui esinevad eriasjaolud ja FIFA ning pädevad piirkondlikud keskliidud või -liit on selle sõnaselgelt heaks kiitnud.
- 2 UEFA on eraõiguslik organisatsioon, millel on järgmised eesmärgid: a) arutada kõiki jalgpalliga seotud asju Euroopa tasandil, b) jälgida ja kontrollida jalgpalli arengut Euroopas kõikides selle vormides ning c) korraldada ja arendada igat liiki rahvusvahelisi jalgpallivõistlusi ja -turniire Euroopa tasandil. Liidud, rahvusliigad ja klubid on samuti UEFA kaudsed liikmed ning on seotud tema põhikirja ja määrustega.

- 3 FIFA- l ja piirkondlikel keskliitudel on **rahvusvaheliste** professionaalse jalgpalli **võistluste lubamise ja korraldamise** monopol. FIFA põhikirja artikkel 22 annab UEFA- le ja teistele piirkondlikele keskliitudele õiguse korraldada oma rahvusvahelisi võistlusi ja paneb neile kohustuse tagada, et rahvusvahelisi liigasid või teisi analoogseid klubide organisatsioone ei asutataks ilma FIFA nõusolekuta või heakskiiduta. FIFA põhikirja artikkel 70 annab tema nõukogule ainupädevuse koostada rahvusvaheliste kohtumiste ajakava, mis on keskliitudele, riikide liikmesliitudele ja liigadele siduv. FIFA põhikirja artikkel 71 annab FIFA- le ning keskliitudele ja riikide liikmesliitudele rahvusvaheliste võistluste korraldamiseks eelneva loa andmise ainupädevuse ning keelab sõnaselgelt võimaluse pidada mängu ja võistlusi, mille jaoks ei ole FIFA, riikide liikmesliidud või keskliidud eelnevalt luba andnud. Need sätted korduvad UEFA põhikirja artiklites 49–51, mis annavad UEFA- le monopoli rahvusvaheliste võistluste korraldamiseks Euroopas ja õiguse keelata Euroopas rahvusvahelised võistlused, mille jaoks UEFA ei ole eelnevalt luba andnud. FIFA rahvusvaheliste mängude määruse artiklis 6 on ette nähtud FIFA ja tema liikmetest keskliitude ja liikmesühenduste ainupädevus korraldada rahvusvahelisi mängu. FIFA põhikirja artikkel 72 keelab liikmesliitudega liitunud mängijatel ja võistkondadel mängida või olla spordisuhetes mängijate ja võistkondadega, kes ei ole liitunud FIFA liikmetega, ning FIFA on ainsana pädev lubama sellest keelust erandeid.
- 4 FIFA põhikirja artikli 67 järgi on **kõik** (varalised, kaubanduslikud ja turunduslikud või mittemateriaalsed) **õigused** rahvusvaheliste võistlustele FIFA, piirkondlike keskliitude ja liikmesliitude **ainuomandis** ilma mingite piiranguteta FIFA- le, tema liikmeks olevatele riikide liitudele ja keskliitudele. Selle põhikirja artikkel 68 paneb neile ainuvastutuse mängude pildi, heli ja andmete levitamise lubamiseks.
- 5 Mõlemal organisatsioonil on **karistamis- või distsiplinaarvõim** jalgpallivõistlustel osalevate klubide ja mängijate suhtes.

Euroopa Superliiga struktuur, eesmärgid ja toimimine

- 6 European Superleague Company, S. L. (edaspidi „ESLC“) on osaühing, mille osanikud on järgmised asutajaklubid: Real Madrid club de fútbol, Associazione Calcio Milan, Fútbol Club Barcelona, Club Atlético de Madrid, Manchester United Football Club, Football Club Internazionale de Milano S.P.A., Juventus Football Club, The Liverpool Football Club and Athletic Grounds Limited, Tottenham Hotspur Football Club, Arsenal Football Club, Manchester City Football Club ja Chelsea FC Plc.
- 7 ESLC on Superliga ainuomanik ja järgmiste äriühingute emaettevõtja:
 - äriühing SL Sports Co S. L., kes tegeleb Superliiga igapäevase spordialase, distsiplinaarse ja rahaliselt jätkusuutliku toimimise järelevalve ja juhtimisega;

- äriühing SL MediaCo, kelle ülesanne on teostada järelevalvet Superliiga korralise toimise üle ja seda juhtida ainult Superliiga audiovisuaalõiguste turustamise ja müügi osas maailma tasandil;
 - äriühing SL CommercialCo, kes vastutab Superliiga muude kommertsvarade peale audiovisuaalsete õiguste üle järelevalve teostamise ja nende tavapärase haldamise eest.
- 8 Superliiga eesmärk on saada esimeseks Euroopa võistluseks väljaspool UEFA-t, nii et seda peetakse igal aastal ja sellel osalevad tippsporditaseme jalgpallurid ja klubid, sh Superliiga alalised liikmesklubid ja teised klubid, kes on klassifitseerunud sellel võistlusel osalema. See võistlus ei takistaks osalevatel klubidel osaleda nende vastavatel riigisisestel võistlustel ja kodumaistes liigades.
- 9 Superliiga asutajaklubide aktsionäride ja investeerimisleping koostatakse järgmise ärimudeli järgi:
- klubid sõlmivad Superliiga äriühingutega osaluslepingud, milles reguleeritakse, kuidas toimub Superliigas osalevate klubide õiguste võõrandamine SL MediaCo- le ja milline on tasu, mida Superliigas osalevad klubid saavad.
 - SL SportsCo ja SL MediaCo ja SL CommercialCo sõlmivad teenuste osutamise lepingu, mille alusel SL SportsCo vastutab Superliiga spordi-, distsiplinaar- ja rahalise jätkusuutlikkuse aspektide haldamise eest.
 - Infrastruktuuriüksuse toetuslepinguga (Grant Agreement) reguleeritakse tähtjad ja tingimused, mille kohaselt saavad asutajaklubid summad, mida SL MediaCo saab. Infrastruktuuri Grant Agreementi käsutusse antavad rahalised vahendid on kindlustatud JP Morgan AG 17. aprillil 2021 võetud kohustusega anda sildlaen summas 3 983 000 000 eurot. Seejärel emiteeritakse kapitaliturgudel võlakirju, et investorid osaleksid Superliiga rahastamises.
 - SL MediaCo haldab Superliiga audiovisuaalõiguste turustamist ja levitamist meedialepingute (Media Agreements) ja levitamislepingute (Distribution Agreements) abil.
 - Seejärel allkirjastatakse asutajaklubide ja Superliiga äriühingute vahel osaluslepingud ning peetakse ESLC osanike koosolek, kus otsustatakse ESLC ümberkujundamine aktsiaseltsiks.
- 10 Sellesse aktsionäride ja investeerimislepingusse on lisatud järgmised Superliiga projekti rakendamist peatavad tingimused (tingimused, millest sõltub projekti elluviimiseks rahaliste vahendite andmine):
- FIFA ja/või UEFA tunnustavad Superliigat kui uut võistlussarja, mis on nende põhikirjaga kooskõlas, või teise võimalusena

- kohtutelt ja/või haldusasutustelt saadakse seaduslik kaitse, mis võimaldab asutajaklubidel Superliigas osaleda nii, et säilib nende osalemine vastavates rahvusliigades, võistlustel ja riigisisestel turniiridel.

Mõlema poole tehtud algatused enne kohtuvaidlust

- 11 Asutajaklubid teatasid FIFA- le ja UEFA- le, et nad on asutanud uue professionaalse jalgpallivõistluse.
- 12 FIFA ja UEFA tegid 21. jaanuaril 2021 avalduse, milles:
 - nad väljendasid oma keeldumist Superliiga loomise tunnustamisest.
 - Nad hoiatasid, et kõik mängijad või klubid, kes sellel võistlusel osalevad, heidetakse FIFA ja piirkondlike keskliitude korraldatud võistlustest välja.
 - Nad väitsid, et kõiki võistlusi peab korraldama või tunnustama selleks ette nähtud organisatsioon.
- 13 Seda avaldust kinnitati 18. aprilli 2021. aasta avaldusega, mille väljastasid UEFA, Inglise Jalgpalliühendus ja Premier League, Real Federación Española de Fútbol, La Liga, Itaalia Jalgpalliliit ja Lega Serie A. Selles avalduses tehakse uus hoiatus, et nende klubide ja jalgpallurite suhtes, kes Superliiga asutamises osalevad, võetakse distsiplinaarmed, ning teatatakse sõnaselgelt, et klubid jäetakse välja kõikidelt teistelt kodumaistelt, Euroopa või maailma võistlustelt ja nende jalgpallurid võidakse oma rahvuskoondiste esindamise võimalusest ilma jätta. Nende meetmete võtmine tähendaks Superliiga projekti läbikukkumist ja JP Morgani saadud rahastamiskohustuste tühistamist.
- 14 Euroopa Jalgpalliliigade Ühendus (EPFL) avaldas FIFA ja UEFA avaldusele ühehäälselt toetuse teatise, et kooskõlastada meetmed, mis on vajalikud uue võistluse käikulaskmise takistamiseks ning FIFA ja UEFA poolt väljakuulutatud distsiplinaarmed võtmiseks nende klubide ja jalgpallurite suhtes, kes sellel uuel võistlusel osalevad.

Vaidlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus ja esialgse õiguskaitse kohaldamine

- 15 ESLC esitas UEFA ja FIFA vastu hagiavalduse tavamenetluses ja ilma teist poolt ärakuulamata esialgse õiguskaitse kohaldamise taotluse.
- 16 Täpsemalt esitas ESLC järgmised tuvastusnõuded:
 - tuvastada, et UEFA ja FIFA on oma turgu valitsevat seisundit kuritarvitanud, rikkudes ELTL artiklit 102, kuna nad on endale võtnud kaalutusõiguse keelata alternatiivsed võistlused ning kohustanud klubisid ja potentsiaalselt Superliigat loovutama endale nende võistluste pidamise õigused, millel need osalevad;

- tuvastada, et FIFA põhikirja artiklid 22, 67, 68, 79, 71, 72 ja 73, FIFA rahvusvaheliste mängude määruse artikkel 6 ning UEFA põhikirja artiklid 49 ja 51 on vastuolus ELTL artikliga 101 ja/või 102;
 - tuvastada, et UEFA ja FIFA takistavad turul vaba konkurentsi, kehtestades Superliigale põhjendamatuid ja ebaproportsionaalsed piirangud, rikkudes ELTL artiklit 101;
 - tuvastada, et FIFA ja UEFA 21. jaanuaril 2021 esitatud avalduse sisu rikub ELTL artikleid 101 ja 102;
- 17 Lisaks palus ESCL anda FIFA- le ja UEFA- le korraldus eespool kirjeldatud konkurentsivastane tegevus lõpetada ja keelata neil seda tulevikus korrata. Ta palus konkreetselt:
- kohustada FIFAt ja UEFAt hoiduma mis tahes meetmete võtmisest või tegudest ning igasuguste avalduste või teatiste väljastamisest, mis otseselt või kaudselt takistavad või raskendavad Superliiga ettevalmistamist, Superliiga käikulaskmist ja arendamist ning klubide ja mängijate selles osalemist.
 - Kohustada FIFAt ja UEFAt võtma vajaduse korral kõik meetmed või tegema toimingud ning väljastama mis tahes avaldused või teatised, mis otseselt või kaudselt ei takista ega raskenda Superliiga ettevalmistamist, käikulaskmist ja arendamist ning klubide ja mängijate selles osalemist.
 - Keelata FIFA- l ja UEFA- l otse või nende ühinenud liikmete (sealhulgas riikide [jalgpalli]liitude), keskliitude, litsentseeritud klubide või rahvus- või kodumaiste liigade kaudu teha teadaandeid või ähvardada, valmistada ette, algatada ja/või võtta mis tahes distsiplinaar- või karistusmeetmeid (või otseselt või kaudselt õhutada või edendada niisutuste distsiplinaar- või karistusmeetmete väljakuulutamist, nendega ähvardamist, nende ettevalmistamist, algatamist ja/või võtmist kolmandate isikute poolt) klubide, klubide juhtkondade ja töötajate ja/või mängijate suhtes, kes osalevad Superliiga ettevalmistamises, ja kohastel juhtudel lõpuks Superliigas võistlevad, ning eelkõige [kohustada FIFAt ja UEFAt] hoiduma otse või kaudselt (nende ühinenud liikmete, keskliitude, litsentseeritud klubide või rahvus- või kodumaiste liigade kaudu) nende klubide ja/või mängijate väljajätmisest mis tahes rahvusvahelistelt või riigisisestelt võistlustelt, kus nad osalevad korra kohaselt või täidavad tavapäraseid nõudeid nendel osalemiseks.
 - Anda FIFA- le ja UEFA- le korraldus, et nad annaksid omaenda reguleerimisdokumentide, juhendite, otsuste ja suunistega – UEFA põhikirja artikli 52 tähenduses – ja vajaduse korral nõudega neid täita, kui neist kinni ei peeta või neid ei järgita, oma ühinenud liikmetele (sealhulgas riikide [jalgpalli]liitudele), keskliitudele, litsentseeritud klubidele ja rahvus- või kodumaistele liigadele juhised eelmistes taanetes antud korraldusi täita ja kehtestatud keeldudest kinni pidada, ning konkreetselt hoiataksid neid, et FIFA või UEFA ühinenud liikmed, keskliidud, litsentseeritud klubid või rahvus- või

kodumaised liigad ei tohi väita ühtegi (i) FIFA, (ii) UEFA (iii), nende ühinenud liikmete (sealhulgas riikide [jalgpalli]liitude) (iv) keskliitude või (v) rahvus- või kodumaiste liigade põhikirjade või eeskirjade rikkumist, mille aluseks oleks Superliiga ettevalmistamine, käikulaskmine või Superliigas osalemine, karistuste, väljajätmise, kaebuste või mis tahes analoogse meetme põhjusena klubide, klubide juhtkondade ja töötajate ja/või mängijate vastu rahvusvahelistel või kodumaistel võistlustel.

- 18 Lõpuks palus ESLC anda FIFA- le ja UEFA- le korraldus viivitamatult kõrvaldada kõik eelmistes punktides kirjeldatud konkurentsivastaste toimingute tagajärjed, mis on tekkinud enne käesolevat menetlust või selle ajal.
- 19 Eelotsusetaotluse esitanud kohus võttis hagi 19. aprillil 2021 menetlusse ja 20. aprilli 2021. aasta kohtumäärusega võeti *inaudita parte* esialgse õiguskaitse meetmed, mis jäävad kehtima põhimenetluse ajaks ja langevad kokku eespool punktides 17 ja 18 märgitud ESLC nõuetega.

Põhikohtuasja poolte peamised argumendid

- 20 Eelotsusetaotlus ei sisalda sõnaselgelt poolte argumente, kuid ESLC seisukoht nähtub eespool punktides 16–18 esitatud nõuetest.

Eelotsusetaotluse põhjenduste kokkuvõte

Konkurentsikaitse õigusnormidega vastuolus oleva monopoli olemasolu

- 21 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et FIFA- l ja UEFA- l on rahvusvaheliste võistluste korraldamise ja lubamise monopol.
- 22 Nii märgib ta esiteks, et FIFA- l ja UEFA- l on rahvusvaheliste jalgpallivõistluste korraldamises 100% turuosa ning seega on tal monopolne seisund. Esimese Astme Kohtu 6. oktoobri 1994. aasta kohtuotsuse (kohtuasi T-83/91 Tetrapak) punktis 109 on ette nähtud, et 90% turuosa omamine „asetas hageja turul sellisele positsioonile, mis tegi temast kohustusliku lepingupartneri [...] ja tagas talle tegevuses turgu valitseva seisundile iseloomuliku sõltumatuse. Seega leidis komisjon õigesti, et sellised turuosad kujutavad endast iseenesest ja erandlike asjaolude puudumisel tõendit turgu valitseva seisundi kohta“.
- 23 Ta märgib samuti, et FIFA ja UEFA korraldavad ja käitavad monopoolselt jalgpallivõistluste korraldamise turgu juba aastakümneid, kiites heaks kõik nendele võistlustele kohaldatavad õigusnormid ning võttes endale karistus- või distsiplinaarvõimu nendel jalgpallivõistlustel osalevate klubide ja mängijate suhtes, nii et praegu ei ole asjaomasel jalgpallivõistluste korraldamise ja käitamise turul ühtegi konkurenti. Ta mainib sellega seoses Üldkohtu 26. jaanuari 2005. aasta kohtuotsust Piau vs. komisjon (T-193/02, EU:T:2005:22), mille punktis 114 on ette nähtud, et „kuna eeskiri on kohustuslik FIFA liikmeteks

olevatele siseriiklikele liitudele ja neisse kuuluvatele klubidele, tundub kõnealuste organite käitumine olevat püsivalt seotud eeskirjadega, millega nad nõustuvad ja mida teistel ettevõtjatel (mängijad ja mängijate esindajad) tuleb täita karistuse ähvardusel, mis võib põhjustada nende ja eriti mängijate esindajate turult kõrvaldamise. Eespool punktides 110 ja 111 viidatud kohtupraktika tähenduses on selline olukord iseloomulik klubide kollektiivsele turgu valitsevale seisundile mängijate esindajate teenuste turul, sest klubid kehtestavad eeskirjade alusel, millega nad on liitunud, tingimused, mille alusel kõnealuseid teenuseid pakutakse.“

- 24 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul kujutavad FIFA ja UEFA põhikirjad ning nendest tulenevate sanktsioonide ja keeldude rakendamine ületamatut tõket uute konkurentide sisenemisele jalgpalliklubide rahvusvaheliste võistluste Euroopa turule ja nende võistlustega seotud õiguste turustamisele, mis ei ole omavahel asendatavad, vaid on pigem üksteist funktsionaalselt täiendavad, nagu on ette nähtud Euroopa Kohtu 1. juuli 2008. aasta kohtuotsuses MOTOE, C-49/07, EU:C:2008:376 punktis 33. Ta märgib eelkõige, et:

- Õigusele, mille on FIFA ja UEFA endale võtnud lubada rahvusvaheliste kohtumiste ja võistluste toimumist, ei kehti mingeid piire ega objektiivset ja läbipaistvat menetlust, vaid see sõltub vastavate eraõigusliku organisatsioonide kaalutusõigusest, kellel on võistluste korraldamise monopoli ja nendest spordivõistlustest saadavate tulude majandamise ainuõiguse tõttu ilmselge huvi sellise loa andmisest keelduda. See luba ei sõltu ka üldisest huvist tulenevatest põhjustest ega ei ole ka maksimaalset tähtaega, mille jooksul peaksid FIFA ja UEFA selle üle otsustama. See õigus ei vasta õiguskindluse nõuetele, võib piirata vaba konkurentsi ning võib olla vastuolus 22. jaanuari 2002. aasta kohtuotsusega Canal Satélite Digital, C-390/99, EU:C:2002:34, mille punktis 35 on ette nähtud, et eelneva haldusloa kord ei saa muuta õiguspäraseks riigi ametiasutuste suvapõhist tegevust, mis võib jätta ühenduse õigusnormid ja eelkõige põhikohtuasjas kõne all olevate põhivabadustega seotud sätted ilma kasuliku mõjuta [...]. Seepärast peab selleks, et eelneva loa andmise kord oleks õigustatud isegi juhul, kui see näeb ette erandi nimetatud põhivabadusest, see järelikult põhinema objektiivsetel, mittediskrimineerivatel ja varem teada olevatel kriteeriumidel, nii et riigisiseste võimuorganite kaalutusõigusel oleksid piirid ja seda ei saaks meelevaldselt kasutada. Sellega seoses viitab eelotsusetaotluse esitanud kohus ka Üldkohtu 16. detsembri 2020. aasta kohtuotsusele International Skating Union vs. komisjon, T-93/18, EU:T:2020:610, mille punktis 70 on meelde tuletatud, et kui eeskirjad annavad juriidilisele isikule, kes ise korraldab ja haldab võistlusi, pädevuse määrata kindlaks isikud, kellel on lubatud võistlusi korraldada ja kehtestada võistluste korraldamise tingimused, annab ta sellele üksusele ilmse eelise nende konkurentide ees. Niisugune õigus võib seda omavat ettevõtjat ajendada takistama teiste ettevõtjate tulekut asjaomasele turule. Seega on vaja, et selle reguleeriva rolli täitmine oleks piiratud, sellega kaasneksid kohustused või oleks kehtestatud järelevalve selle üle, et vältida olukorda, kus asjaomane juriidiline isik võiks moonutada konkurentsi, soodustades enda korraldatud

võistlusi või võistlusi, mille korraldamisel ta osaleb, ning Euroopa Kohtu 1. juuli 2008. aasta kohtuotsust MOTOE, C-49/07, EU:C:2008:376, mille punktis 51 on ette nähtud, et moonutamata konkurentsi, nii nagu see on ette nähtud asutamislepingus, saab tagada vaid juhul, kui on kindlustatud erinevate ettevõtjate vahelised võrdsed võimalused. Kui juriidilisele isikule, nagu ELPA, kes ise korraldab mootorrattavõistlusi ja kasutab neid ärilisel eesmärgil, usaldatakse ülesanne anda pädevale haldusasutusele kooskõlastus selliste võistluste korraldamise loa taotluste kohta, tähendab see faktiliselt seda, et talle antakse pädevus määrata isikud, kellel on lubatud niisuguseid võistlusi korraldada, ja kehtestada võistluste korraldamise tingimused, ning et sellele üksusele antakse ilmne eelis konkurentide ees [...]. Niisugune õigus võib seda omavat ettevõtjat ajendada takistama teiste ettevõtjate tulekut asjaomasele turule. Sellist ebavõrdset konkurentsiolukorda rõhutab ka asjaolu, mida kinnitati Euroopa Kohtu istungil, et kui ELPA korraldab mootorrattavõistlusi või osaleb nende korraldamises, ei pea ta saama ühtegi kooskõlastust selleks, et pädev haldusasutus talle nõutava loa annaks.

- Karistused, mida FIFA ja UEFA ähvardavad rakendada, takistavad Superliigas osalevatel klubidel ja mängijatel osaleda eelolevatel rahvusvahelistel võistlustel (Euroopa jalgpalli meistrivõistlused 2021. aasta juulis, 2021. aasta juuli olümpiamängud ja 2022. aasta jalgpalli maailmameistrivõistlused). Sellised karistused ei ole proportsionaalsed, neil on ilmne hoiatav mõju võimalike konkurentide poolt jalgpallivõistluste korraldamisele ning need toovad *de facto* kaasa põhjendamatute ja ebaproportsionaalsete piirangute kehtestamise, mis piiravad konkurentsi siseturul.

- 25 Lisaks nimetatud monopoli kaudsete tõendite väljatoomisele rahvusvaheliste võistluste korraldamisel märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et selle monopoliga kaasnevad olulised majanduslikud tagajärjed, kuna FIFA põhikirja artikkel 67 näeb ette, et FIFA, tema liikmesliidud ja keskliidud on võistluste õiguste, sealhulgas varaliste, audiovisuaalsalvestus- ja -levitamiseõiguste, meedia-, reklaam-, turustus- ja turundusõiguste, samuti mittemateriaalsete kaubamärgi- ja autoriõiguste algsed omanikud. Lisaks annab FIFA põhikirja artikkel 68 FIFA- le, liitudele ja keskliitudele ainuvastutuse nende kasutusõiguste levitamise loa andmise eest. Need majanduslikud õigused on antud absoluutselt ja ilma ajaliste piiranguteta.
- 26 See majanduslike õiguste andmine, mis tähendab klubide kohustust nende spordivõistluste, millel nad osalevad, kommertsõigused loovutada, koos eespool kirjeldatud distsiplinaar- ja organisatoorse võimuga, annab FIFA- le ja UEFA- le turgu valitseva seisundi, millest saab tuletada kuritarvitamise tõendeid, kuna piiratakse osaliselt ja põhjendamatult võimalust, et sellised potentsiaalsed konkurendid nagu jalgpalliklubid võiksid korraldada alternatiivseid jalgpalliturniire väljaspool FIFAt ja UEFAt ning nad võiksid ka kasutada nendest tulenevaid majanduslikke õigusi.

- 27 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et eespool kirjeldatud olukord on tingitud kahe eraõigusliku asutuse kokkuleppest, mis võimaldab kooskõlastada tegevust, mille eesmärk on kehtestada rahvusvaheliste jalgpallivõistluste korraldamise ja nendest tulenevate majanduslike õiguste turustamise tingimused, mis on vastuolus ELTL artiklis 101 sätestatud keeluga. Lisaks on sellisel kokkuleppel ilmselgelt mõju konkurentsile asjaomasel turul ELTL artiklis 101 ette nähtud tingimustel ja see võib mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust. Eelotsusetaotluse esitanud kohus tuletab sellega seoses meelde Euroopa Kohtu 30. juuni 1966. aasta kohtuotsust LTM (56/65, EU:C:1966:38), mille leheküljel 170 on sedastatud, et selleks, et liikmesriikidevahelise kaubanduse mõjutamise tingimus oleks täidetud, peab kokkuleppest kõigi faktiliste või õiguslike asjaolude põhjal olema piisavalt suure tõenäosusega võimalik järeldada, et see kokkulepe mõjutab või võib mõjutada otseselt või kaudselt liikmesriikidevahelist kaubandust, ja 16. juuli 2015. aasta kohtuotsust ING Pensii, C-172/14, EU:C:2015:484, mille punktis 31 on märgitud, et mõiste „eesmärgil põhinev piirang” osas tuleb märkida, et teatud liiki koostöö ettevõtjate vahel on oma laadilt konkurentsile nii piisavalt kahjulik, et võiks järeldada, et selle koostöö tagajärgi ei ole vaja kontrollida. Sellega seoses tuletab eelotsusetaotluse esitanud kohus meelde selle kohtuotsuse punkti 33, milles on kinnitatud, et selle hindamiseks, kas ettevõtjatevaheline kokkulepe või ettevõtjate ühenduse otsus vastab neile tunnustele, tuleb tähelepanu pöörata selle tingimuste sisule, eesmärkidele, mida soovitakse saavutada, ning majanduslikule ja õiguslikule kontekstile, millesse see kuulub. Selle konteksti hindamisel tuleb arvesse võtta ka asjassepuutuvate kaupade või teenuste laadi ning asjaomase turu või turgude tegelikku toimimist ja struktuuri. Selles kontekstis viitab ta ka Euroopa Kohtu 20. novembri 2008. aasta kohtuotsusele Beef Industry Development Society ja Barry Brothers, C-209/07, EU:C:2008:643, mille punktis 21 on märgitud, et selleks, et teha kindlaks, kas kokkulepe kuulub EÜ artikli 81 lõikes 1 (nüüd ELTL artikkel 101) sätestatud keelu kohaldamisalasse, tuleb analüüsida selle sätete sisu ja objektiivset eesmärki, mida sellega soovitakse saavutada. Isegi kui eeldada, et on tuvastatud kokkuleppe poolte tegutsemine sektori kriisi tagajärgede kõrvaldamiseks – ilma igasuguse subjektiivse kavatsuseta konkurentsi piirata – ei ole sellised kaalutlused nimetatud sätte kohaldamiseks asjakohased. Kokkuleppe eesmärgiks võib pidada konkurentsi piiramist isegi siis, kui selle ainus eesmärk ei ole konkurentsi piiramine, vaid sellel on ka teisi, õiguspäraseid eesmärke.

Põhivabaduste rikkumine

- 28 FIFA ja UEFA poolt teatavaks tehtud distsiplinaarmedetmed võivad kaasa tuua ka ühenduse vabaduste rikkumise, milleks on:
- ELTL artiklis 56 ette nähtud teenuste osutamise vabadus, kuna ta takistab ESLC teenuste osutamist.
 - ELTL artiklis 45 sätestatud töötajate vaba liikumine, kuna mängijatel takistatakse Euroopa Superliigas osalemise kaudu oma teenuseid osutada.

Eelotsusetaotluse esitanud kohus tuleb sellega seoses meelde Euroopa Kohtu 15. detsembri 1995. aasta kohtuotsust Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, mille punktis 96 on ette nähtud, et sätted, mis takistavad liikmesriigi kodanikel lahkuda päritoluriigist, et kasutada oma õigust vabalt liikuda, kujutavad endast seega selle vabaduse piirangut, isegi kui neid kohaldatakse sõltumatult asjaomaste töötajate kodakondsusest.

- ELTL artiklis 49 sätestatud asutamisvabadus, kuna ELSC-l takistatakse asutada kolme äriühingut, kes vastutaksid ELSC juhtimise ja kontrolli eest.
- ELTL artiklis 63 sätestatud kapitali ja maksete vaba liikumine, kuna takistatakse Superliiga Euroopa projektiga seotud maksete ja kapitali liikumist.

TÖÖDOKUMENT